

presentari debet: & ita colligitur ex d. l. 1. tit. 17. lib. 5. *recopil.* si enim iste esset exterus, vel alienigena, eo non capto per custodem, aut pignus non dimittente, facile postea vagus, & profugus, vel ignotus, custodis denunciationem eluderet, & iudicis factum frustraret, ac prorsus custodis ad iudicem futura accessio evanesceret; cui malo obvenire, & lex, & ratio suadet; ut in l. 1. C. *quando liceat se sine iudice vindicare*, & conducunt verba text. in d. l. 12. ibi: *Y si algunos no quisieren pagar las dichas penas, o no se consintieren prender los dichos ganados por ellos, que las justicias de los tales lugares executen por ellos en las personas, y bienes de los que no las quisieren pagar, o dexarse prender*; quæ enim istius legis esset executio? nisi custodi capiendi, & manu apprehendendi exterum damnificatorem pascui, non esset concessa facultas. Et frequenter statutis locorum talis casus provifus invenitur, quibus semper erit standum. Et hæc de custode publico dixisse sufficiat, ut ad alterum sectionis casum, descensum, vel aditum faciamus.

Secundus ergo casus proximo succedaneus est, circa dominum pascui, vel ejus famulum, & custodem privatim constitutum pignorare intendentem. Cui omnia in custode publico supra animadversa (dempra publica fide) æquè conveniunt, perpendi similiter, & considerari valent. Nam cuilibet privatos suos saluarios, sive proprii agri, aut pascui custodes adscribere fas est. Cura enim custodiæ ad eum pertinet, qui rei fructus percipere valet, l. 2. ff. *usufruct. quemadmodum caveat*: not. Bar. in l. *cotem ferro*, §. *qui maximos*, num. 14. ff. *de Public.* unde signum est dominij, vel possessionis custodiri per se, vel per alium privatim constitutum, Felinus in *cap. de quarta*, num. 27. *de præscript.* Alexand. in l. 3. ff. *de acquirenda possess.* Afflictiis decis. 167. num. 1. Avendaño dict. cap. 1. *Prætorum*, num. 12. *versic. si verò custodes non sunt publici*; Mariengo in d. l. 1. tit. 17. lib. 5. *gloss. 6.* Unde, & poterunt pignorare, & includere animalia, & id ipsum, quod custodes publici, ut damni, aut poenæ satisfactionem securam faciant, ministrare poterunt; & late in *superiori capit.* diximus. Quinimo non solum pecora, seu animalia

intra terminum pascui prohibiti, poterunt capere, sed etiam extrâ, dummodo captura fiat incontinenti: ex doctrina Saliceti in l. *Gracchus*, C. *ad l. Iuliam, de adult.* Chassanei in *consuetud. Burgun. titul. des Justices, rubrica 1. §. 6. num. 15. & num. 12.* ubi agit quid? quando ex violenta percussione in expellendo, animal fuerit mortuum, an custos expellens teneatur? & facit text. in l. 24. tit. 15. *part. 7.* ibi: *Nin lo lise, nin lo fierâ.*

CAPUT XX.

An ex actibus singularium vicinorum universitati acquiratur prescriptio ius pascendi, vel amitti possit.

SUMMARIUM.

- 1 Singuli de universitate, quid diversum constituunt, quam ipsa universitas.
- 2 Possessor quilibet in dubio videtur proprio nomine possidere.
- 3 Prescriptio nunquam extenditur de persona ad personam.
- 4 Prohibitio iuris pascendi facta contra particulares de universitate, non producit ius contra universitatem.
- 5 Jus pascui per actus singularium de universitate, non acquiritur universitati.
- 6 Universitas corpus mysticum dicitur, & ex vicinis singularibus formatur, & per eorum actus operatur.
- 7 Universitas ex actu, vel delicto singularium vicinorum ejus quandoque puniri, & damnari potest.
- 8 Universitatis ius per unum conservatur.
- 9 Agitur de doctrina Gloss. in l. sicut, §. si quid universitati, ff. quod cuiusque universit. nomine.
- 10 Universitatis privilegium amittitur, ex usu, vel actu contrario particularium.
- 11 Traditur singularis distinctio, qua conciliantur iura, & Doctores in questione ad partes agitata, an ex actibus singularium, universitati acquiratur, vel præjudicium irrogari valeat? & n. 12. & 13.
- 14 Universitas si expresse mandavit, decrevit, vel ordinavit, quod vicini alium actum facerent; tunc de eorum actibus

actibus absque dabo tenetur; & sibi acquirat, vel præjudicat.

- 16 Rati habitio universitatis in actibus singularium inducitur, ex eo, quod Officiales publici sciverint, & non contradixerint. Et habetur loco mandati.
- 17 Scientia actus utilis, vel damnosi, ubi non adest contradictio, vel protestatio; approbationis vim obtinet: cuius rei traduntur exempla.
- 18 Scientia regulariter non præsumitur.
- 19 Scientia actuum, singularium vicinorum, quando præsumatur in universitate, & ejus Officialibus, & n. 20.
- 20 Scientia præsumitur, quando actus sunt geminati.
- 21 Universitas ex facto particularium, regulariter prægravari non potest.

IN hac questione pro negativa parte illud primo loco se offert, quod diversum jus consideratur in singulis, quam in universitate; quia licet universitas ex singulis formetur, aliud erit ipsa universitas, & aliud homines, & vicini singulares de universitate, ut in l. sicut, §. si quid, ubi Gloss. & Bartol. ff. *quod cuiusque universitatis nomine*, & in l. in tantum, §. universitatis, ff. *de rerum divis.* Crotus conf. 145. num. 9. Paris. conf. 91. num. 1. vol. 4. Berouius conf. 92. num. 16. volum. 1. Afflicti. in *constit. Regni Sicilia, tit. de animalibus in pascuis affid.* num. 12. Decius conf. 61. num. 3. Bertrand. *consil.* 142. columna 1. volumine 3. Antonius Gabriel, qui plura in proposito advertit, & congerit, libr. 6. titulo, *quod cuiusque universitatis nomine*; unde ex actu, vel delicto singularium, universitas non venit puniendi; ut ait Bart. in l. aut. facta, §. fin. ff. *de penis*, Decius *consil.* 221. Stephanus Panquin. 1. *part. conclusionum commun. concl.* 25.

2 Secundò, quod quilibet possessor (in dubio) nomine proprio, & ut sibi tantum acquirat, videtur possidere, aut præscribere, non verò alieno; l. & magis; ff. *de solutionibus*, Natta *conf.* 514. Tria proponuntur, num. 26. vol. 3. & *consil.* 634. *Prælecto*, num. 19. eodem volumine, Rolandus à Valle *consil.* 27. In *presenti consultatione*, numero. 44. & *sequenti*, volumine 3. late Mascardus *conclusionem* 1198. *per totam.*

3 Tertiò, quia prescriptio nunquam extenditur de persona ad personam, ut tradit Bart. in *auth. qui rem, circa finem*,

C. *de sacros. Eccles.* ubi Jaf. col. 8. *versic. quod tenendum*, Alex. *conf.* 9. in *princip.* vol. 3. & *conf.* 173. col. fin. *versic. ulterius etiam dico*, vol. 6. Tiber. Decian. *resp.* 22. num. 26. vol. 1. & *respons.* 51. num. 31. vol. 1. Joann. Garcia *de expens.* & *melliorationibus*, cap. 9. num. 38. usque ad numerum 43. quia tantum præscriptum, quantum possessum, ut in l. 1. §. fin. ff. *de itinere actûque privato*, l. denique, cum l. *sequenti*, ff. *ex quibus causis majores*, l. casus, ff. *de usucapionibus*, Decianus ubi supra; numer. 27. & *consil.* 11. eodem numero. 27.

Quartò, quia prohibitio iuris pascendi facta contra particulares de universitate, tantum producit jus contra ipsos particulares, non verò contra universitatem, Bald. in §. *item lapilli*, *Instit. de rerum divis.* Afflictiis *decis.* 388. num. 7. Natta *conf.* 107. num. 1. Casanare *conf.* 39. num. 18. cum ergo contrariorum eadem sit disciplina, jus, & ratio, ut in l. penult. & ibi Bald. C. *de solutionibus*: tex. in §. *illud*, *Instit. de societate*, late Everardus in *Topicis legalibus*, loco 75. quod dicimus de prohibitione, idem dicendum venit de acquisitione.

Quintò in terminis pascui, quod per actus singularium non acquiratur universitati, expresse firmavit Cuman. *conf.* 158. late Philip. Corn. *conf.* 299. volum. 1. *per totam*, maximè num. 15. ubi dicit, quod licet homines, seu vicini alicujus castri possederint aliquod prædium, eorum animalibus pasculantibus in eo, incidendo ligna, vel alia similia faciendo; non tamen per hoc acquirunt possessionem universitati, nec per testes, ita deponentes probabitur possessio ab universitate: quia necessariò debet constare de mandato universitatis; & non potest dici factum ab universitate, quod non fit congregato concilio; & allegat text. in l. 1. §. *municipes*, ibi: *quia universi consentire non possunt*; & in l. *si ego*, ff. *de negotiis gestis*, & alia jura in proposito, & ita se consuluisse contra civitatem Cobuldullij (ut re vera consuluit, ut habetur *conf.* 46. vol. 3.) & idem repetit *conf.* 63. vol. 4. ubi ait quod universitas non quaerit possessionem ex actibus particularium, Decius *conf.* 221. num. 5. late Parisius *conf.* 27. num. 102. & *sequenti*, vol. 1. Bertrandus *consil.* 42. num. 62. *part. 2.* vol. 2. Rubeus

conf. 4. in fine, Petrus Surdus consil. 28. ex num. 2. Bossius in praxi, tit. de pluribus violentis, n. 6. & alij confestim infra referendi.

Contraria tamen sententia, & quod præscriptione possit ex actibus particularium acquiri universitati jus pascendi, & etiam ex prohibitione ipsis facta amitti, sequentibus firmatur fundamentis.

6 Primò, quia universitas est corpus mysticum, quòd ex vicinis, & particularibus, tanquam membris formatur; unde quemadmodum singula humani corporis membra deserviunt ei, & subministrant, ita vicini singulares, in actibus ad universitatem spectantibus, ei prodesse, & nocere possunt: & actio illorum, Universitatis vocatur: quia universitas de per se non potest operari, quia est persona ficta, & representata, ut in l. mortuo, ff. de fidejussoribus, & in c. novit, de iis que sunt à Prælati, Roman. consil. 670. Menoch. de arbitrariis, casu 183. n. 16.

7 Secundò, quia ex hoc provenit, quòd ex actu, vel delicto particularium, universitas potest condemnari, & puniri, l. metum, §. animadvertendum, ff. de rebus creditis; Octavianus decis. Pedemont. 39. num. 3. Barr. in l. civitas, num. 2. ff. de rebus creditis; Ancharranus consil. 158. Ex narratis in facto, vers. præterea, Julius Clarus in praxi, §. fin. q. 16. num. 7. & 8. Villalobos in arario commun. opinion. verb. Universitas.

8 Tertio ex eo, quòd per unum de universitate retinetur jus universitatis, l. sicut, §. fin. ff. quod cuiusque universitatis nomine, prosequitur latè Jas. in l. ff. de constitut. Princip. & ex actu alicujus exteri, qui suis ovibus alieno pascuo utitur, turbatur tota universitas; ut per textum, juncta Glof. in l. duo separatum, ff. de usufructu legato, & in l. 1. §. municipes, ff. de acquirend. possess. Bald. in l. si plures, C. de conditionibus insertis, & Oldradus consil. 66. tradit Avendañus c. 13. Prætorum, n. 13.

9 Quartò, conducit in proposito Glof. in dict. l. sicut, §. si quid universitati, in fine, ff. quod cuiusque universitatis nomine, & ibi doctrina Baldi docentis, quod si homines singulares villæ pascuaverint in nemore, tanquam in nemore universitatis, intelligitur ipsa universitas possidere per particulares, taliter quòd

ipsum possessum à paucis, extenditur ad universos: & Baldum sequuntur Paulus de Castro, circa finem, & Albericus ibid. Parisius consil. 111. num. 64. lib. 1. Curtius consil. 77. col. penultima, & si. Hondedeus consil. 17. num. 78. lib. 1. Cumanus consil. 168. columna 3. Afflictis decis. 376. n. 6. Hieronymus de Monte de fin. regum c. 72. n. 12.

Quintò his consonat, quòd privilegiorum concessam universitati amittitur, ex contrario usu particularium; ex celebri consil. Abb. 18. volu. 2. & in jure venandi, Natta consil. 522. n. 15. Anguisola consil. 59. num. 11. & in jure pascendi expressè Capicinus decis. 209. num. 29. & plura cumulat Thesaurus decis. 16. per totam.

Ex istis profectò pro utraque parte adductis; anceps redditur, & ambigua disputatio nostra. Verum rationum oppositarum, & argumentorum repugnantium phalangem hanc, brevi distinctionis federe conciliabimus, & ad praxim simultaneam reducemus.

Nam aut actus particularium, vel singulorum, ab ipsorum factis simpliciter, & immediatè prorsus dependent; aut aliquo universitatis, seu collegij ordine, mandato, seu approbatione, vel quolibet alio munimine fiunt, & adjuvantur. In primo casu, procedunt fundamenta, in principio negativè formata, & Doctorum axiomata eis adjecta. In secundo, oppositæ sententiæ excogitata tutamina, & Doctorum suadentium placita.

Itaque si vicini singulares cujusdam oppidi, in alieno pascuo armenta sua immiserint, vel eis in communi, vel consuetudo loco depascentibus, fuerit facta prohibitio per tales actus de perse simpliciter, & singulariter factos; universitati nec in præscriptione juris quærendi, nec in amissione juris quæsitæ præjudicium fiet; quinimò, nec aliis vicinis singularibus nocere poterunt, cum nemo ex alterius facto prægravari possit. Et quia præscriptio est stricti juris, nec de persona ad personam extensionem recipit; ut notat Innoc. in c. dilecto, de capellis Monachorum, Bar. in l. cum de in rem verso, ff. de usuris, in fin. (& supra diximus?) & ex hoc, sententia super jure pascendi lata contra communitatem, vicinis singularibus non obest; ut decisum fuit in Rota apud Farinacium, 1. part. novissimarum, decis. 458.

13 Si verò singulares vicini, tali modo pascuaverint, quòd in his actibus possint considerari, non ut particulares omnino, sed ex aliquibus circumstantiis, & conjecturis, ut universi, vel illius communitatis membra; tunc & in acquisitione juris pascendi, & in amissione prorsus communitati præjudicabunt & consequenter aliis de universitate vicinis collegis, seu concivibus. Aliàs enim rarò, vel nunquam contingeret casus, in quo universitas, vel communitas jus aliquod acquirere, vel amittere possit; cum certò certius sit, universitatem quamlibet (& si personam fictam) capace esse, & acquirendi; & amittendi. Unde pro clariori hujus rei cognitione aliqui casus sunt constituendi.

14 Primus est, quando universitas, communitas, vel collegium expressè mandavit, decrevit, aut ordinavit, quòd vicini accederent ad locum pascui, & pecora in eo immitterent; tunc enim actus singularium vicinorum universitati mandanti, vel ordinanti sunt tribuendi, ex doctrina Innocentij in cap. bone, in 2. verb. temere recedentes, num. 7. in fine, de postulatione Prælatorum, Felin. in c. cum omnes, num. 27. de constitutionibus, Socinus in l. 1. §. si. in ff. de acquirend. possess. ubi advertit, quòd licet universitas non acquirat possessionem, nisi communicato, consilio; tamen si agatur de executione facti, ut quia jam esset data licentia apprehendendi, tunc nuda apprehensio poterit fieri per particulares, & per eorum apprehensionem erit acquisita communitati possessio: quod in proposito extollit Parisius d. consil. 111. num. 71. vol. 1. Petrus Surdus d. consil. 28. n. 39. Philippus Corneus d. consil. 249. vol. 1. & consilio 46. vol. 3. Puteus decis. 26. lib. 2. Mascard. ubi supra, d. conclus. 1190. n. 10. & 19. Decius consil. 221. ubi docet cautum debere esse Advocatum in articulando, universitatis nomine particulares usus fuisse nemores, vel pascuo, ac scientibus ejus administratoribus; Petrus Benitensis d. decis. 70. n. 17. & possessio semper regulariter ex præcedenti, seu prævio titulo l. 2. ubi Glof. & Doctores, C. acquirenda possessione, l. 1. §. 1. ff. de exceptione rei judicata. l. qui negotiationem, ubi Bar. ff. de administratione tutorum, Alciatus de præsumptionibus, reg. 2. præ-

sumptione 23. Decisio Pedemontana 58. n. 18. Becius consil. 6. n. 6. Et ille videtur facere, cujus nomine fit, ut in l. quod meo, ff. de acquirend. possess.

Secundus casus est, quando non constat de mandato, nec datur aliqua prævia communitatis ordinatio, vel dispositio, quæ actus particularium vicinorum antecedit, sed tantum concurrat rati habitio universitatis expressa, vel tacita approbatio Decurionum, vel Officialium, tunc enim ex actibus particularium universitati præjudicium fit, quemadmodum diximus in casu mandati, cui rati habitio, seu approbatio assimilatur, ex regula, rati habitio nem, de regul. juris.

16 Ista autem rati habitio, seu approbatio universitatis inducitur ex eo, quòd universitas sciverit, & non contradixerit; patientia enim ejus, vel administratorum, & officialium, habetur loco mandati, ut in l. qui patitur ff. mandati, & inducit consensum in his, in quibus contradictio est necessaria; ut in cap. fin. de iurejurando, lib. 6. ibi: Te expressè mandante, vel etiam ex post facto sciente, seu ratum habente, seu non revocante; l. 2. §. voluntatem, ff. soluto matrimonio, Innocent in cap. ex parte, de rescriptis, Abbas cum Gloss. verbo, protinus contradixit; in cap. cum olim, de officio delegat. & ita docet noster Coriphaeus Bart. in d. l. sicut, & Glo. in d. §. si quid, & ibi Castrensis in fi. ubi loquitur in fortioribus terminis, nempe quando non constat, quòd particulares usi fuerint, tanquam re universitatis, quia adhuc præsumptio inest, quòd universitatis nomine usi fuerint: sequitur Curtius Senior consil. 77. Super motibus, col. penult. & ante eos id ipsum placuit Guilielmo Cumano, qui ait, quòd si tales particulares interrogarentur, responderent utique se dictis bonis esse usos: quia universitati jus tale competeat: & hoc modo declarat Cæpola in tractatu, de servitutibus rusticorum, de servitute juris pascendi, col. 8. vers. sed dubiam. Afflict. decisione 377. num. 5. Ruinus consil. 129. n. 11. vol. 4. ubi dicit facilius hoc procedere quando non agitur de acquirendo, sed de retinendo, quia quoad possessionis retentionem non requiritur mandatum, ut latissimè comprobatur Parisius consil. 111. n. 64. vol. 1. Bart. consil. 24. vol. 4. Anton.

Gabriel. d. lib. 6. commun. opin. titulo, quod cuiusque universitatis nomine, conclus. 2. n. 2. & in hoc casu procedunt Doctorum assertiones à nobis personæ supra, in quinto fundamento affirmativæ partis, quæ hic maximè conducunt.

17 Nam concors Doctorum opinio est, quòd sciens actura, sibi damnosum, vel utilem, si tacet; videtur, approbare; ut in l. 1. §. scientiam, ff. de tributaria in rem actione, ibi: Sed ut ego puto, non voluntatem, sed patientiam; & ibi: Si igitur scit, & non protestatur, & non contradicit, tenebitur, Glof. in l. fidejussor, §. pater, ff. de pignoribus; ubi Bart. num. 13. Rota Genuensis decisione 14. num. 83. Menochius cons. 120. num. 10. etiam si agatur de re maximi ponderis, & præjudicij, ut in l. 2. §. 1. ff. ad municipalem, l. si servus communis, ff. de donationibus inter: cap. servus sciente, distinctione 20. Alexand. consil. 130. n. 16. lib. 4. Decius cons. 427. num. 5. Nevizanis consil. 19. num. 10. quinimo in actibus pascendi, & lignandi, ita tradit Socinus Junior consil. 135. Non obstant bis, numer. 15. versicul. Secundo responderetur; volum. 2. ubi ponit exemplum in laboratoribus, mediariis, aut colonis, data scientia, & taciturnitate dominorum: & probat præsumi mandatum præcessisse, juxta legem, si remunerandi, §. si pascus, ff. mandati, & notat Glof. & cum ea Bart. & alij in l. 1. ff. de negotiis gestis, accuratissimè in proposito Craveta omnino videndus, de antiquitate temporum; 4. parte, §. materia ista, num. 86. ibi: Sed posset aliquis dubitare circa textum in dict. l. si quisquam, an illa possessio, seu quasi, quæ sita ex prohibitione aliorum ne piscarentur in certa parte fluminis, proficit contra omnes, etiam non prohibitos: an verò contra prohibitos tantum? Ego puto, quòd si talis prohibitio deveniat ad notitiam totius populi, aut majoris ejus partis, & nullus contradixerit, quòd acquiratur ius contra omnes; aliàs contra prohibitos tantum: & cetera, & paulò inferius, ibi: Sed putò sufficere prohibitionem esse factam aliquibus, dummodo venerit ad notitiam nriorum, aut majoris partis cum patientia subsequuta; sicut dicitur in consuetudine, quæ inducitur ex duobus actibus tantum, contra totum populum, quando illi actus devenerint ad notitiam totius populi,

aut majoris ejus partis: deinde populus acquieverit per longum tempus, &c. Et ex hoc provenit, quòd nulla communitas ex facto particularium punitur, nisi ex ejus consilio, mandato vel deliberatione, aut scientia cum patientia, & tolerantia ipsius communitatis, particulares deliquerint, ut tradit Decisio Pedemontana 39. & decisio 88. apud Cacheranum Ofsalum, Azvedo in Curia Pisana, lib. 4. c. 3. per totum, latissimè Farinacius in praxi, 1. part. quest. 24. ex numer. 124. & nos etiam fortassis dicemus in cap. de damno, & ejus satisfactione, Rolandus à Valle cons. 6. numer. 41. versic. ulterius, Hieronymus de Monte ubi supra, num. 13. Mascard. qui alios refert d. concl. 1190. num. 13.

Et licet scientia regulariter non præsumatur, ut in l. veritas, ff. de probationibus, tamen conjecturis, & indicijis inducitur, & probatur, ut docet Craveta cons. 193. num. 6. Cavalcanus decis. 36. n. 27. Menochius de arbitrar. jud. casu 89. num. 17. Covarr. in c. filius noster, n. 1. de testamentis.

In proposito tamen, ex qualitate 19 actus particularium, resultat scientia universitatis; veluti si non sit momentaneus, sed successivus, vel reiterabilis, ut actus pascendi, aquandi, lignandi, aut colligendi fructus: quia talis actus semper præsumitur notus universitati; Anchar. consil. 158. num. 12. vers. Ad hoc dico, ubi ait, quòd si commissum fuerit delictum aliquod successivum, continuatum per particulare alicujus loci, & communitas non contradicat, ex tali taciturnitate puniri potest universitas, tanquam ab ea factum sit delictum: habetur enim talis taciturnitas pro ratihabitione, quando talis actus est successivus, & non momentaneus: nec requiritur hoc casu, quòd præcesserit legitima congregatio in concilio. Sono campana, sequitur Anania in cap. dilectus, in 2. num. 12. de simonia, Felinus in c. cum omnes, num. 30. de constitutionibus.

Rursus probatur etiam, quando 20 emolumentum est considerabile, vel damnum grave; ut in simili arguit Craveta cons. 168. num. 5. & consil. 168. in fine, Guido Papæ, quest. 127. Vel quando datur scientia in aliquibus Officialibus, Decurionibus, vel Deputatis: quia iste est modus accom-

modatissimus, & naturalis probandi scientiam universitatis; ut docet Natta cons. 522. numer. 9. & 15. Anguisola consil. 59. num. 11. & 12. latè Farinacius decis. Rota 507. 1. parte novissimarum (ubi an scientia Officialium, arguat scientiam Domini loci, vel Universitatis, in lite, & controversia super pascuo: differit.) Vel quando plures sunt actus, & geminati, Natta ubi proximè, num. 9. & conducit, quod notat Joan. Garcia de expensis, & meliorationibus, cap. 9. num. 50. ubi Judicis arbitrio relinqui, quot actus hanc scientiam, vel consensum populi inducant, affirmat: Vel etiam si publicè, & palam tales particularium actus fierent; Thesaurus decis. 16. num. 16. vel si esset publica vox, & fama, ut tradit Parisius cons. 91. numer. 47. Craveta cons. 193. numer. 6. Item, si accedat temporis diuturnitas, Baldus in l. si filius, C. de petitione hereditatis, Parisius cons. 85. num. 13. lib. 4. Craveta consil. 640. num. 10. lib. 4. & alios modos probandi, & convincendi hanc scientiam colligere poteris ex his, quæ tradit in proposito Casanate dict. consil. 39. ex numer. 30. ubi notat quod per testes singulares verificatur, ex Bellamera decision. 746. Afflictis decision. 253. numero octavo, & de ista scientia videndus est Joann. Garcia de nobilitate, gloss. 4. ex numer. 19. & gloss. 17. numer. 42. Mascardus conclusion. 1294.

22 Unde, cum ex facto particularium concilium, seu universitas, prægravari non valeat, nec singulorum vicinorum actio, universitati in dubio tribui debeat regulariter; nisi probato mandato, vel scientia; ex hoc (ni fallor) in Curia nostra fluxisse existimo ordinarium, & frequens decretum apud nobilitatis Judices, quod si aliqui vicini, vel Officiales, vulgò (empadradores) alicui, qui se pro nobili gerit, pignus extorquent, & fortè suspicio instat, quòd prædicta pignoratio ex particulari odio, seu inimicitia Officialis pignorantis, facta fuerit; hoc casu per dictos Judices expeditur Regium mandatum directum Concilio, vel Communitati, ut ratificet tale pignus, vel respondeat, quid de eo, ex qualitate, ac conditione pignorati sentiat, vel an concilij mandato, vel permissu pignus

fiat: ne aliàs, hoc deficiente, ob factum vicini particularis, Concilium sequi litem compelleretur, & expensis ejus, prosecutioni maneret obnoxium.

CAPUT XXI.

De interruptione juris pascendi.

SUMMARIUM.

- 1 Interruptio juris pascendi dupliciter potest causari.
- 2 Interruptio naturalis, quæ sit? & ejus exempla traduntur.
- 3 Interruptio civilis quæ dicatur? & ejus traditur duplex differentia.
- 4 Interruptio judicialis quæ sit, & quæ extrajudicialis? Cujus exempla proponuntur, n. 5.
- 6 Jus pascendi quando interrumpatur naturaliter.
- 7 Simplex turbatio possessionis non operatur interruptionem juris pascendi.
- 8 Interruptio causatur ex titulo vitioso, vel mala fide.
- 9 Interruptio naturalis, ut causetur, necessarium est, quòd impeditus, vel turbatus, contradictioni acquiescat, & non reclamet.
- 10 Interruptio naturalis non causatur ex actu omnino violento, & de facto: quando turbatus ex eo, quòd durat violentia, aut metus, querelam ponere, seu reclamare perborrescit.
- 11 Interruptio non causatur, quando turbatus incontinenti recuperat possessionem, vel ad eam redit.
- 12 Interruptio civilis in jure pascendi, querelam in judicio deductam exposcit.
- 13 Interruptio prescriptionem non impedit, quando turbatus in possessione, vel querelatus adhuc continuavit possessionem, vel in ejus favorem (lite mota) fuit lata sententia.
- 14 Interruptio in jure pascendi, an ex acclamatione, denunciatione, vel querela extrajudiciali, producatur & formetur? & n. 15. & n. 16. ubi referuntur fundamenta negativæ partis.
- 17 Referuntur in proposita interruptionis questione, fundamenta assertivæ opinionis.
- 18 Quilibet contradictio sufficit, sive re, sive verbis ad declarandum animum.
- 19 Adducitur, & ponderatur circa inter-